

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Responsio ad apologeticum Petri Bertii, in qua orthodoxa de divina praedestinatione doctrina à sophismatis illius vindicaretur & asseritur

**Piscator, Johannes
Bertius, Petrus**

Herbornae Nassoviorum, 1615

VD17 VD17 39:133312V

Illustribus et generosis dominis: Dn. Wilhelmo-Ludovico, D. Johanni, & D.
Georgio [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-128997](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128997)

ILLUSTRIBUS ET GENEROSIS DOMINIS:

Dn. Wilhelmo-Ludovico, D. Johanni, & D. Georgio, fratribus germanis, Comitibus Nassoviis, scholæ Herborenensis patronis: dominis meis beneficis.

ILLUSTRES ET GENEROSI DOMINI:

UONIAM Petro Bertio visum est, Apologeticum suum illustrivestro nomini inscribere: & in illa epistola à vobis oblique petere, ut meam de prædestinatione divina doctrinam scriptis publicatam damnetis, mihi que revocationem illius imperetis: postulat res ipsa ut & ego per epistolam publicam vos alloquar, vobisque ostendam, petitionem istam Bertii

iniquam esse. Sed dicetis fortasse, petitionem hanc in illius epistola nusquam apparere: illum autem hoc tantum petere, ut de omni hoc negotio in utramq. partem cogitetis attentius. Sanè hoc solum expressis verbis petit: veruntamen petit & alterum; sed (ut dixi) oblique. Hoc adeò judicari potest ex illa quam affert petitionis suæ ratione: ubi petit ut causam

istam inter gravissimas deliberationes vestras reponatis, vel in id
 ut patriæ nostræ (inquit) & libertatis Christianæ hostes per occa-
 sionem eorum quæ à Piscatore imprudens de Deo ejusq. decretis
 scripta & vulgata sunt, cessent ecclesiis Christi ludibrium, bonis vi-
 ris periculum, religioni omni convitium & contumeliam creare.
 Etenim hoc ipsum effectum dare aliter non poteritis: quàm
 si meam de prædestinatione divina doctrinam publicis scri-
 ptis editam publico item scripto damnetis, mihiq. revoca-
 tionem illius imperetis. Quamdiu enim doctrinæ illi meæ
 locus in ecclesiis Belgicis dabitur, tamdiu hostes illarum
 occasionem habebunt faciendi mala illa quæ Bertius averti
 cupit. Verùm si hæc vobis justa causa videbitur damnandi
 meam de prædestinatione divina doctrinam: pari ratione
 justum quoque videri vobis oportebit, ut damnetis doctri-
 nam in ecclesiis Evangelicis jam annos multos tradi soli-
 tam de justificatione hominis coram Deo per solam fidem
 in Christum, exclusis bonorum operum meritis: quippe ex
 hac doctrina Pontificii non minùs occasionem arripue-
 runt, & etiamnum arripiunt, Belgas huic doctrinæ addictos,
 illamq. profrentes, hostiliter tanquam hæreticos inva-
 dendi. At sicut nihil morantes injustam illam occasionis ar-
 reptionem, constanter doctrinam Evangelii de justificatione
 tuemini: ita etiam hanc Evangelicæ doctrinæ partem
 quæ de divina prædestinatione ex verbo Dei à me traditur,
 tueri vos, non autem damnare aut prohibere, æquum est.

*Act. 4. v. 1.
 & deinceps.
 Item cap. 5.
 v. 27. &
 deinceps.
 Item cap. 8.
 v. 1.
 Item ca. 12.
 v. 1. & de-
 inceps.*

Olim in principio ecclesiæ Christianæ magistratus Hiero-
 solymitanus doctrinam apostolorum offensus, Christianos
 illam profrentes, ac imprimis ipsos apostolos, hostiliter
 persequutus est: at apostoli offensione hac & persequutio-
 ne contemtâ, constanter in Evangelio prædicando perre-
 xerunt. Idem hodie quoque in asserenda doctrina Christia-
 na faciendum est sinceris doctoribus similiterque Chri-
 stianis magistratibus curandum, ut hoc illis facere liceat.
 Quæ quum ita sint: puto vos jam videre, quàm iniqua sit
 Petri

Petri Be
 illi locum
 loquor; n
 rogo, ut d
 tus attent
 publicis d
 cris literis
 Cetero
 duco vos
 atq; callid
 epistola p
 tum, atqu
 natione e
 omnibus in
 libri sui a
 responder
 turum. U
 silencio n
 hoc est d
 cum spec
 portebit
 quod res
 quæ resp
 rare, Pisco
 nitum, ja
 serio comp
 clinaturun
 communis
 Magnific
 non jam
 dicit: de f
 quor: nan
 te) ration
 & ego qu

Petri Bertii apud vos facta petitio: ac proinde confido, vos illi locum nequaquam daturus. De petitione illâ obliquâ loquor; nam ad expressam quod attinet, ipse quoque vos rogo, ut de omni hoc negotio in utramque partem cogitis attentius: bonâ spe fretus, vos doctrinam quam scriptis publicis de prædestinatione divina tradidi, tanquam in sacris literis fundatam approbaturus.

Cæterum antequam hinc abeam, operæ pretium esse duco vos commonefacere de hujus mei antagonistiæ astu atq; calliditate. Is enim quum in sua ad vestras celsitudines epistola persuadere vobis studeat, ut mihi imperetis silentium, atque etiam in suâ ad Christianum lectorem Admonitione expressis verbis concludat, *par esse silentium mihi ab omnibus imponi*: in sua tamen epistola ad me, quam ad calcem libri sui adjecit, mihi denuntiat, *Nisi intra annum ad singula respondero, se silentium hoc meum in confessionem erroris deputaturum*. Unde vir prudens facile perspicit, eum hoc agere, ut silentio mihi imperato & à me præstito, ipse de me devicto, hoc est, de veritate caelesti oppressa, possit gloriari. Quò circumspectiores in hoc negotio Celsitudines vestras esse oportebit. Atque hoc principale epistolæ Bertii caput est, ad quod respondere coactus fui: sed sunt & alia quædam ad quæ respondere me oportet. Addit ille petitioni suæ, *se sperare, Piscatorem illustrissimæ Celsitudinis vestræ autoritate admonitum, tandem aliquando rem cum re, argumenta cum argumentis serio comparaturum, & seposito rerum humanarum choragio eò inclinaturum, quò se trahi videt à veritate rationibus validissimis communita, & divinitus valida ad subversionem munitiorum*. Magnifica & pomposa oratio, sed vana. Quasi verò ego non jam pridem fecerim, quæ hic me facturum se sperare dicit: de seriâ illa argumentorum inter se comparatione loquor: nam quod addit de veritate (nempe doctrinæ oppositæ) rationibus validissimis communita, prorsus vanum est: & ego quàm futiles sint rationes quæ pro opposita doctrina

afferuntur, tum in disputatione mea aduersus Schafman-
num, tum in tractatu meo de gratia Dei, tum denique in
Apologia mea ad Vorstium, satis liquidè ostendi. Et interim
non veretur Bertius ad doctrinam illam commendandam
abuti verbis apostoli quæ exstant in posteriore ad Corin-
thios epistola, capite decimo, versu quarto. Verùm addit
Bertius alteram quoque gloriationem: scribens, *se operam de-
disse ut totum istud argumentum paucis quidem, sed perspicuis &
efficacibus verbis in sua ad fratres Belgas apologia ita explicaret; ut
nullam mihi rimulam excipiendi relictam putet, si velim ingenuè
agere.* Ad quæ ut ordine retrogrado respondeam, non ha-
bet justam dubitandi causam Bertius, quin velim agere in-
genuè; ut qui ipsemet candoris laudem mihi * tribuat. Quæ
autem gloriatur de verbis suis *paucis, perspicuis & efficacibus:*
ea partim vera, partim falsa sunt. Falsum est, eum uti verbis
paucis: est enim plus satis verbosus. Perspicuitatem autem
sermonis in plerisque; ejus verbis agnosco: efficacitatem quo-
que, sed in persuadendo imperitis: non autem in persua-
dendo illis qui in sacris literis probè sunt versati, aut saltem
doctrinam de divina prædestinatione inde depromptam
fidei mente perceperunt. An verò aliquam rimulam ex-
cipiendi mihi reliquerit, ex mea ad ipsius apologiam re-
sponsione planum, ut spero, evadet. Atque hæc sunt, Illu-
stres & Generosi domini: de quibus me ad vos scribere hoc
tempore oportuit. Faxit Deus, ut veritas doctrinæ cælestis
per hanc meam, quam cum Bertio instituere cogor, con-
certationem magis elucescat: ad nominis divini gloriam &
Ecclesiæ Christianæ ædificationem, Amen.

Vester cliens

JOHANNES PISCATOR.

Ad

* In episto-
la ad Chri-
stianum
lectorem.
Item pag.
2.

generalis ad h
datione scrib
putandi) pra
impingit, sub
impingi, osto
quam quod in
debuisset, ipse p
vero per calu
verbis que et
verba mea: s
habent, p. 10
tuorum. Hic e
virgine quada
narrationcul
narro singu
sed recito q
tor recitat
tium, quon
narrare. Ad
videbis, hic
bent p. 166. I
tantur, nisi qu
que illic expro
plisse: sed tar
ostendam, v
hæc duo: Pif
illorum ver
tus, & plure
idem peccatu